

MINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN

N. 88 — 674

25 NOVEMBER 1987. — Ministerieel besluit
betreffende de bewegwijzering
van door het publiek bezochte etablissementen en plaatsen

De Minister van Openbare Werken,

Gelet op het besluit-wet van 29 december 1945 houdende het verbod van opschriften op de openbare weg;

Aangezien het om redenen van verkeersveiligheid van belang is, dat de weggebruikers op het rijks- en gemeentelijk gebied via duidelijke aanduidingen ingelicht worden omtrent de ligging van bepaalde door het publiek bezochte etablissementen, dit om aarzelingen te vermijden die ongevallen op de weg zouden kunnen veroorzaken,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. Een bewegwijzering van door het publiek bezochte etablissementen en plaatsen mag op de nationale wegen worden geplaatst, onder de voorwaarden en in de vorm zoals uiteengezet in de hierna volgende artikelen.

Het betreft :

- stadhuisen, politiecommissariaten, brandweerkazernes, rijks-wachtposten;
- gerechtshoven;
- kerkhoven en crematoria;
- trein-, bus- en wegstations;
- postkantoren, kantoren van de R.T.T., de douane, het internationaal wegvervoer (T.I.R.) en van de radio- en televisieomroepen;
- instellingen voor primair, secundair en hoger onderwijs alsmede universiteiten;
- kazernes van de civiele bescherming;
- havens en vliegvelden;
- beurs- en tentoonstellingshallen;
- bedrijven en industrieparken;
- ziekenhuizen en klinieken;
- kerken, tempels, synagogen en moskeeën;
- verenigingen ter bevordering van het vreemdelingenverkeer en de toeristische diensten;
- theaters;
- musea;
- sociale en/of culturele centra;
- pretparken;
- monumenten en merkwaardige landschappen;
- sportcentra, stadions, sporthallen en zwembaden;
- skipistes;
- hotels en restaurants;
- kampeer- en caravanterreinen;
- parkings.

Deze bewegwijzering mag op de rijkswegen slechts worden geplaatst :

- door een aannemer aangeduid door de hoofdingenieur-directeur van het ambtsgebied, terwijl de werken door diens afgevaardigde moeten worden opgeleverd;
- nadat de overige richtingsaanwijzers, waarvan sprake in de hierna volgende artikelen, zijn geplaatst.

Toepassingsmodaliteiten

Art. 2. De bewegwijzering :

- van de stadhuisen;
- van de gerechtshoven;
- van de kerkhoven en crematoria;
- van de trein-, bus- en wegstations;
- van de postkantoren en de kantoren van de R.T.T., de douane, het internationaal wegvervoer (T.I.R.) en van de radio- en televisieomroepen;

MINISTÈRE DES TRAVAUX PUBLICS

F. 88 — 674

25 NOVEMBRE 1987. — Arrêté ministériel
relatif à la signalisation directionnelle d'établissements
et de lieux fréquentés par le public

Le Ministre des Travaux publics,

Vu l'arrêté-loi du 29 décembre 1945 portant l'interdiction des inscriptions sur la voie publique;

Etant donné que pour des raisons de sécurité de la circulation routière, il importe — sur le réseau routier de l'Etat — de porter à la connaissance des usagers de la route des indications claires concernant la situation de certains établissements fréquentés par le public, ceci afin d'éviter des hésitations susceptibles d'entraîner des accidents de la route,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Article 1er. Une signalisation directionnelle d'établissements et de lieux fréquentés par le public peut être mise en place sur les routes nationales dans les conditions et dans la forme précisées aux articles suivants.

Il s'agit :

- des hôtels de ville, des commissariats de police, des casernes de pompiers, des postes de gendarmerie;
- des palais de justice;
- des cimetières et des crématoires;
- des gares de chemin de fer et d'autobus et des gares routières;
- des bureaux de poste, de la R.T.T., des douanes, du T.I.R., des instituts de radiodiffusion et de télévision;
- des établissements d'enseignement primaire, secondaire et supérieur et des universités;
- des casernes de la protection civile;
- des ports et des aérodromes;
- des halls de foire et d'exposition;
- des entreprises et des zonings industriels;
- des hôpitaux et des cliniques;
- des églises, des temples, des synagogues et des mosquées;
- des syndicats d'initiative et des organismes de tourisme;
- des théâtres;
- des musées;
- des parcs sociaux ou/et culturels;
- des parcs d'attraction;
- des monuments et des sites remarquables;
- des centres sportifs, des stades, des halls de sport et des piscines;
- des pistes de ski;
- des hôtels et des restaurants;
- des campings et des caravanings;
- des parkings.

Cette signalisation ne peut être mise en place sur les routes de l'Etat :

- que par un entrepreneur désigné par l'ingénieur en chef-direction du ressort, les travaux devant être réceptionnés par son délégué;
- que lorsque le reste du balisage dont il est question aux articles suivants est mis en place.

Modalités d'application

Art. 2. La signalisation :

- des hôtels de ville;
- des palais de justice;
- des cimetières et des crématoires;
- des gares de chemin de fer et d'autobus et des gares routières;
- des bureaux de poste, de la R.T.T., des douanes, du T.I.R., des instituts de radiodiffusion et de télévision;

— van de onderwijsinstellingen met minstens 500 leerlingen of studenten, alsmede van de universiteiten;
— havens en vliegvelden,

wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

2.1. De te volgen reisroute moet ononderbroken aangegeven worden tussen het beschouwde etablissement en de dichtstbijzijnde rijksweg.

2.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met zwarte letters en zwarte symbolen op een witte achtergrond, naar het model van figuur 1a.

2.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet worden ingediend bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen :

- voor de stadhuisen, kerkhoven en crematoria, door de gemeentelijke overheid;
- voor de gerechtshoven, door de Procureur-generaal bij het Hof van beroep van het arrondissement;
- voor de treinstations, door de gewestelijke Directeur van de N.M.B.S.;
- voor de bus- en/of treinstations, door de directeur van de exploiterende maatschappij;
- voor de wegstations, door de directeur van het station;
- voor de postkantoren en de kantoren van de R.T.T., de douane en het internationaal vervoer (T.I.R.), door de gewestelijke directeur van het betrokken bestuur;
- voor de radio- en televisieomroepen, door de directeur van het instituut;
- voor de onderwijsinstellingen, door de directeur of het schoolhoofd van de instelling en voor de universiteiten, door de directeur van de dienst der werken;
- voor de havens, door de directeur;
- voor de vliegvelden, door de gewestelijke directeur van de Regie der Luchtwezen.

2.4. Op het kruispunt met de rijksweg vallen de installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering ten laste van het Ministerie van Openbare Werken. Op het overige gedeelte van het traject zijn zij ten laste van de aanvrager.

2.5. De bewegwijzering van de militaire kerkhoven waar de oorlogsslachtoffers van 1914-1918 en 1940-1945 rusten, mag bij uitzondering, de huidige vormen en kleuren behouden.

Art. 3. De bewegwijzering van de beurs- en/of tentoonstellingshallen wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

3.1. Het aangeven moet ononderbroken zijn tussen de beurs- en tentoonstellingshallen en de dichtstbijzijnde rijksweg. Ook vanuit de verschillende toegangen tot de stad kan de te volgen weg aangegeven worden.

De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met zwarte letters en zwarte symbolen op een witte achtergrond, naar het model van figuur 1b.

3.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet worden ingediend door de directeur van het beurs- en/of tentoonstellingscomplex.

3.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 4. De bewegwijzering van de bedrijven en industrieparken wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

4.1. De industrieparken en de alleenstaande bedrijven waar minstens twintig personen zijn tewerkgesteld of die op een belangrijk voertuigenverkeer kunnen bogen, mogen worden gesignaleerd.

Het aangeven van de reisroute moet ononderbroken zijn tussen het beschouwde bedrijf of het beschouwde industriepark en de dichtstbijzijnde rijksweg.

Buiten een bebouwde kom :

- mag langs beide zijden van de toegangen tot het industriepark een voorwijzer worden geplaatst, waarop de namen van de bedrijven voorkomen die langs genoemde toegang kunnen worden bereikt, op voorwaarde dat het industriepark langsheen een rijksweg of in de onmiddellijke nabijheid ervan is gelegen;
- mag een bedrijf of een industriepark op een maximale afstand van 5 km worden gesignaleerd (gemeten vanaf de omringende rijkswegen).

4.2. De bewegwijzering gebeurt aan de hand van rechthoekige borden (wegwijzers) met een hoogte van 15 cm en met witte letters en witte symbolen op een grijze achtergrond, naar het model van figuur 2.

De voorwijzers worden volgens het model van figuur 3 uitgevoerd.

— des établissements d'enseignement comptant au moins 500 élèves ou étudiants et des universités;
— des ports et des aéroports,
est soumis aux conditions suivantes :

2.1. Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre l'établissement considéré et la route nationale la plus proche.

2.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur à lettrage et symboles noirs sur fond blanc du modèle de la figure 1a.

2.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes :

- pour les hôtels de ville, les cimetières et les crématoires, par l'autorité communale;
- pour les palais de justice, par le procureur général près la Cour d'appel du ressort;
- pour les gares de chemin de fer, par le Directeur régional de la S.N.C.B.;
- pour les gares d'autobus et/ou de trams, par le directeur de la société exploitante;
- pour les gares routières, par le directeur de la gare;
- pour les bureaux de poste, de la R.T.T., des douanes et du T.I.R., par le directeur régional de l'administration concernée;
- pour les instituts de radiodiffusion et de télévision, par le directeur de l'institut;
- pour les établissements d'enseignement, par le directeur ou le préfet de l'établissement et pour les universités, par le directeur du service des travaux;
- pour les ports, par le directeur;
- pour les aéroports, par le directeur régional de la R.V.A.

2.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du Ministère des Travaux publics au carrefour de la route nationale. Ils sont à charge du demandeur sur le reste du parcours.

2.5. A titre exceptionnel, la signalisation des cimetières militaires où reposent les victimes des guerres 1914-1918 et 1940-1945 peut conserver les formes et couleurs actuelles.

Art. 3. La signalisation des halls de foire et/ou d'exposition est soumise aux conditions suivantes :

3.1. Le balisage doit être continu entre les halls de foire et d'exposition et la route nationale la plus proche. Il peut être complété par un balisage depuis les différentes entrées de la ville.

3.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur à lettrage et symboles noirs sur fond blanc, du modèle de la fig. 1b.

3.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite par le directeur du complexe des halls de foire et/ou d'exposition.

3.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 4. La signalisation des entreprises et des zonings industriels est soumise aux conditions suivantes :

4.1. Les zonings et les entreprises isolées comptant au moins vingt personnes employées ou pouvant arguer d'un charroi important peuvent être signalés.

Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre l'établissement ou le zoning considéré et la route nationale la plus proche.

En dehors d'une agglomération :

- si le zoning est situé le long ou à proximité immédiate d'une route nationale, un préavis peut être installé de part et d'autre de chacune des entrées du zoning avec la dénomination des firmes desservies par la dite entrée;

— une entreprise ou un zoning industriel peut être signalé à une distance maximum de 5 km à partir des routes nationales qui l'entourent.

4.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur à lettrage et symboles blancs sur fond gris du modèle de la fig. 2, pour le balisage.

Les préavis sont réalisés selon le modèle de la figure 3.

4.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet worden ingediend bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen door de directeur van het bedrijf en door de gemeentelijke overheid voor de industrieparken.

4.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 5. De bewegwijzering van de ziekenhuizen en klinieken, de politiecommissariaten, de brandweerkazernes, de rijkswachtposten en de kazernes van de civiele bescherming wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

5.1. Het aangeven van de reisroute moet ononderbroken zijn tussen het beschouwde etablissement en de dichtstbijzijnde rijksweg.

5.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met rode letters en rode symbolen op een witte achtergrond, de kenletter H van de verplegingsinrichtingen is wit op een blauwe achtergrond en de kentekens van de gemeentelijke politie, de brandweer, de rijkswacht en de civiele bescherming worden weergegeven in hun gebruikelijke kleuren naar het model van figuur 4.

5.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend :

- voor de ziekenhuizen en klinieken via de hoogste administratieve instantie van de betrokken gemeenschap;
- voor de politiecommissariaten en brandweerkazernes via de gemeentelijke overheid;
- voor de rijkswachtposten, via de provinciale commandant van de rijkswacht;
- voor de kazernes van de civiele bescherming, via de korps-overste.

5.4. Op het kruispunt met de rijksweg vallen de installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering ten laste van het Ministerie van Openbare Werken. Op het overige gedeelte van het traject zijn zij ten laste van de aanvrager.

Art. 6. De bewegwijzering van de kerken, tempels, synagogen en moskeeën wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

6.1. Het aangeven van de reisroute moet ononderbroken zijn tussen het beschouwde gebouw en de dichtstbijzijnde rijksweg.

6.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met groene letters en groene symbolen op een witte achtergrond, naar het model van figuur 5a.

6.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend door de op nationaal vlak hoogst geplaatste waardigheidsbekleder van de desbetreffende godsdienst, via de Minister die de erediens ten onder zijn bevoegdheid heeft.

6.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 7. De bewegwijzering van de verenigingen ter bevordering van het vreemdelingenverkeer en de toeristische diensten wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

7.1. Het aangeven van de reisroute moet ononderbroken zijn tussen het beschouwde etablissement en de dichtstbijzijnde rijksweg.

7.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met groene letters en groene symbolen op een witte achtergrond, naar het model van figuur 5b.

7.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet via de directeur van de Provinciale Toeristische Federatie bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend.

7.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 8. De bewegwijzering van de theaters en musea wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

8.1. Het aangeven van de reisroute moet ononderbroken zijn tussen het beschouwde gebouw en de dichtstbijzijnde rijksweg.

8.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met groene letters en groene symbolen op een witte achtergrond, naar het model van figuur 5c.

8.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend door de directeur van het theater of museum, via de hoogste administratieve instantie van de betrokken Gemeenschap.

8.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

4.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes par leur directeur pour les entreprises et par l'autorité communale en ce qui concerne les zonings.

4.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 5. La signalisation des hôpitaux et des cliniques, des commissariats de police, des casernes de pompiers, des postes de gendarmerie et des casernes de la protection civile est soumise aux conditions suivantes :

5.1. Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre l'établissement considéré et la route nationale la plus proche.

5.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur, à lettrage et symboles rouges sur fond blanc, le sigle « H » des établissements sanitaires est blanc sur fond bleu, les symboles de la police communale, des pompiers, de la gendarmerie et de la protection civile sont du modèle de la fig. 4 et reproduits dans leurs couleurs habituelles.

5.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes :

- pour les hôpitaux et les cliniques, via la plus haute autorité administrative de la Communauté concernée;
- pour les commissariats de police et les casernes de pompiers, via l'autorité communale;
- pour les postes de gendarmerie, via le commandant provincial de la gendarmerie;
- pour les casernes de la protection civile, via le chef de corps.

5.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du Ministère des Travaux publics au carrefour de la route nationale. Ils sont à charge du demandeur sur le reste du parcours.

Art. 6. La signalisation des églises, des temples, des synagogues et des mosquées est soumise aux conditions suivantes :

6.1. Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre l'établissement considéré et la route nationale la plus proche.

6.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur, à lettrage et symboles verts sur fond blanc, du modèle de la fig. 5a.

6.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes par le plus haut dignitaire de la confession à l'échelon national via le Ministre qui a les cultes dans ses attributions.

6.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 7. La signalisation des syndicats d'initiative et des organismes de tourisme est soumise aux conditions suivantes :

7.1. Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre l'établissement considéré et la route nationale la plus proche.

7.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur, à lettrage et symboles verts sur fond blanc, du modèle de la fig. 5b.

7.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes via le directeur de la Fédération provinciale du tourisme.

7.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 8. La signalisation des théâtres et des musées est soumise aux conditions suivantes :

8.1. Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre l'établissement considéré et la route nationale la plus proche.

8.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur, à lettrage et symboles verts sur fond blanc, du modèle de la fig. 5c.

8.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes par le directeur du théâtre ou du musée via la plus haute autorité administrative de la Communauté concernée.

8.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 9. De bewegwijzering van de sociale en/of culturele parken wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

9.1. Een sociaal en/of cultureel park mag — binnen een straal van maximum 10 km — vanop de omringende rijkswegen worden gesignaleerd.

Indien binnen dit gebied een uitrit van een autosnelweg uitmondt op een rijksweg dan mag de reisroute een eerste maal aangegeven worden aan het einde van deze uitrit.

Het aangeven van de reisroute moet tot aan het beschouwde park ononderbroken zijn.

9.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met groene letters en groene symbolen op een witte achtergrond, naar het model van figuur 5d.

9.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend door de beheerder van het park, via het Commissariaat voor Toerisme van de betrokken Gemeenschap.

9.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 10. De bewegwijzering van de pretparken wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

10.1. Een pretpark mag — binnen een straal van A km — vanop de omringende rijkswegen worden gesignaleerd.

Indien binnen dit gebied een uitrit van een autosnelweg uitmondt op een rijksweg dan mag de reisroute een eerste maal aangegeven worden aan het einde van deze uitrit.

Het aangeven van de reisroute moet tot aan het beschouwde park ononderbroken zijn.

A wordt bekomen door het jaarlijks aantal bezoekers te delen door 80 000.

10.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met groene letters en groene symbolen op een witte achtergrond, naar het model van figuur 5e.

10.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend door de directeur van het pretpark, via het Commissariaat voor Toerisme van de betrokken Gemeenschap.

10.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 11. De bewegwijzering van de monumenten en merkwaardige landschappen wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

11.1. Het aangeven van de reisroute moet ononderbroken zijn tussen het beschouwde monument of landschap en de dichtstbijzijnde rijksweg.

Buiten een bebouwde kom mag een monument of een merkwaardig landschap op een maximale afstand van 5 km, gemeten vanaf de omringende rijkswegen, worden gesignaleerd.

11.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met witte letters en witte symbolen op een bruine achtergrond, naar het model van figuur 6.

11.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet via de directeur van de Provinciale Toeristische Federatie bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend.

11.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 12. De bewegwijzering van de sportcentra, stadions, sporthallen en zwembaden wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

12.1. Het aangeven van de reisroute moet ononderbroken zijn tussen de beschouwde sportinfrastructuur en de dichtstbijzijnde rijksweg.

12.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met bruine letters en bruine symbolen op een witte achtergrond, naar het model van figuur 7a.

12.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend door de instantie die het complex beheert, via de hoogste administratieve instantie van de betrokken Gemeenschap die de sport onder haar bevoegdheid heeft.

12.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 13. De bewegwijzering van de skipistes wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

13.1. Het aangeven van de te volgen weg moet ononderbroken zijn tussen de beschouwde skipiste en de dichtstbijzijnde rijksweg.

Art. 9. La signalisation des parcs sociaux et/ou culturels est soumise aux conditions suivantes :

9.1. Un parc social et/ou culturel peut être balisé — dans un rayon de 10 km maximum — à partir des routes nationales qui l'entourent.

Si dans ce secteur se trouve une sortie d'autorité, l'itinéraire peut être balisé avec une première mention au débouché de cette sortie sur une route nationale.

La balisage de l'itinéraire doit être continu jusqu'à l'établissement considéré.

9.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur à lettrage et symboles verts sur fond blanc, du modèle de la figure 5d.

9.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes par le gestionnaire du parc via le Commissariat au Tourisme de la Communauté concernée.

9.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 10. La signalisation des parcs d'attraction est soumise aux conditions suivantes :

10.1. Un parc d'attraction peut être balisé — dans un rayon de A km — à partir des routes nationales qui l'entourent.

Si dans ce secteur se trouve une sortie d'autoroute, l'itinéraire peut être balisé avec une première mention au débouché de cette sortie sur une route nationale.

Le balisage de l'itinéraire doit être continu jusqu'à l'établissement considéré.

« A » est le quotient du nombre annuel de visiteurs par 80 000.

10.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur, à lettrage et symboles verts sur fond blanc, du modèle de la fig. 5e.

10.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes par le directeur du parc via le Commissariat au Tourisme de la Communauté concernée.

10.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 11. La signalisation des monuments et des sites remarquables est soumise aux conditions suivantes :

11.1. Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre le monument ou le site considéré et la route nationale la plus proche.

En dehors d'une agglomération, un monument ou un site remarquable peut être signalé à une distance maximum de 5 km à partir des routes nationales qui l'entourent.

11.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur, à lettrage et symboles blancs sur fond brun, du modèle de la fig. 6.

11.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes via le directeur de la Fédération provinciale du Tourisme.

11.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 12. La signalisation des centres sportifs, des stades, des halls de sport et des piscines est soumise aux conditions suivantes :

12.1. Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre l'établissement considéré et la route nationale la plus proche.

12.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur, à lettrage et symboles bruns sur fond blanc, du modèle de la figure 7a.

12.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes par l'autorité qui gère le complexe via la plus haute autorité administrative de la Communauté concernée ayant les sports dans ses compétences.

12.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 13. La signalisation des pistes de ski est soumise aux conditions suivantes :

13.1. Le balisage doit être continu entre la piste considérée et la route nationale la plus proche.

13.2. de bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met bruine letters en bruine symbolen op een witte achtergrond, naar het model van figuur 7b.

13.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend door de instantie die de skipiste beheert, via de hoogste administratieve instantie van de betrokken Gemeenschap die de sport onder haar bevoegdheid heeft.

13.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 14. De bewegwijzering van de hotels en restaurants wordt toegestaan :

a) binnen de bebouwde kom, vanop een maximale afstand van 100 m;

b) buiten de bebouwde kom, indien het etablissement niet langsheen een rijksweg is gelegen.

Deze bewegwijzering wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

14.1. Het aangeven van de reisroute moet ononderbroken zijn tussen het beschouwde etablissement en de dichtstbijzijnde rijksweg.

14.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met bruine letters en bruine symbolen op een « chamois » achtergrond, naar het model van figuur 8a.

14.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend via en met de goedkeuring van het Commissariaat voor Toerisme van de betrokken Gemeenschap.

14.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 15. De bewegwijzering van kampeer- en caravanterreinen wordt toegestaan :

a) binnen de bebouwde kom, vanop een maximale afstand van 100 m;

b) buiten de bebouwde kom, indien het etablissement niet langsheen een rijksweg is gelegen.

Deze bewegwijzering wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

15.1. Het aangeven van de reisroute moet ononderbroken zijn tussen het beschouwd terrein en de dichtstbijzijnde rijksweg.

15.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van rechthoekige borden met een hoogte van 15 cm en met bruine letters en bruine symbolen op een « chamois » achtergrond naar het model van figuur 8b.

15.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend, via en met de goedkeuring van het Commissariaat voor Toerisme van de betrokken Gemeenschap.

15.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 16. De bewegwijzering van de voor het publiek toegankelijke private parkings wordt aan de volgende voorwaarden onderworpen :

16.1. Het aangeven van de reisroute moet ononderbroken zijn tussen de beschouwde parking en de dichtstbijzijnde rijksweg.

16.2. De bewegwijzering geschiedt door middel van een rechthoekig bord met een hoogte van 15 cm, met witte letters en witte symbolen op een blauwe achtergrond, naar het model van figuur 9. Het bord vermeldt de naam van de parking en het aantal parkeerplaatsen.

16.3. De aanvraag voor een dergelijke bewegwijzering moet door de beheerder van de parking, via de gemeentelijke overheid, bij de provinciale directeur van het Bestuur der Wegen worden ingediend.

16.4. De installatie- en onderhoudskosten van deze bewegwijzering vallen ten laste van de aanvrager.

Art. 17. Het huidig besluit treedt in werking op 1 januari 1988.

Brussel, 25 november 1987.

L. OLIVIER

13.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur à lettrage et symboles bruns sur fond blanc, du modèle de la figure 7b.

13.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes par l'autorité qui gère la piste via la plus haute autorité administrative de la Communauté concernée ayant les sports dans ses compétences.

13.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

*

Art. 14. La signalisation des hôtels et des restaurants est autorisée :

a) en zone agglomérée, à une distance maximum de 100 m;

b) en-dehors d'une agglomération, si l'établissement n'est pas situé le long d'une route nationale.

Elle est soumise aux conditions suivantes :

14.1. Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre l'établissement considéré et la route nationale la plus proche.

14.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur à lettrage et symboles bruns sur fond chamois du modèle de la figure 8a.

14.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes via et avec l'agrément du Commissariat au Tourisme de la Communauté concernée.

14.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 15. La signalisation des campings et des caravanings est autorisée :

a) en zone agglomérée, à une distance maximum de 100 m;

b) en dehors d'une agglomération, si l'établissement n'est pas situé le long d'une route nationale.

Elle est soumise aux conditions suivantes :

15.1. Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre l'établissement considéré et la route nationale la plus proche.

15.2. La signalisation est faite au moyen de panneaux rectangulaires de 15 cm de hauteur à lettrage et symboles bruns sur fond chamois du modèle de la figure 8b.

15.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes via et avec l'agrément du Commissariat au Tourisme de la Communauté concernée.

15.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 16. La signalisation des parkings privés accessibles au public est soumise aux conditions suivantes :

16.1. Le balisage de l'itinéraire doit être continu entre l'établissement considéré et la route nationale la plus proche.

16.2. La signalisation est faite au moyen d'un panneau rectangulaire de 15 cm de hauteur, mentionnant le nom du parking et le nombre de places, à lettrage et symboles blancs sur fond bleu, du modèle de la figure 9.

16.3. La demande d'une telle signalisation doit être introduite auprès du directeur provincial de l'Administration des Routes par le gestionnaire du parking via l'autorité communale.

16.4. Les frais d'installation et d'entretien de cette signalisation sont à charge du demandeur.

Art. 17. Le présent arrêté entre en vigueur le 1er janvier 1988.

Bruxelles, le 25 novembre 1987.

L. OLIVIER

Bijlage 1

Tot het ministerieel besluit betreffende de bewegwijzering van door het publiek bezochte etablissementen en plaatsen

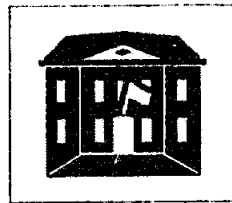
Annexe 1

A l'arrêté ministériel relatif à la signalisation directionnelle d'établissements et de lieux fréquentés par le public

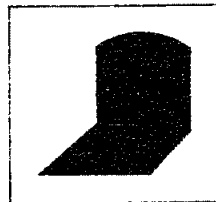
1a

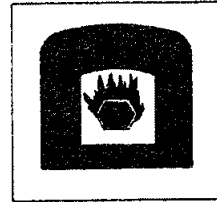
Onderwijs - Enseignement

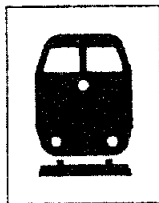
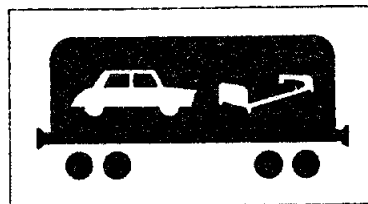
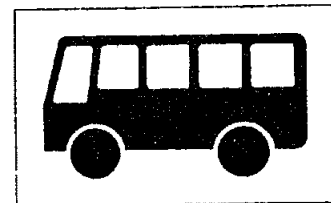
Stadhuis - Hôtel de ville

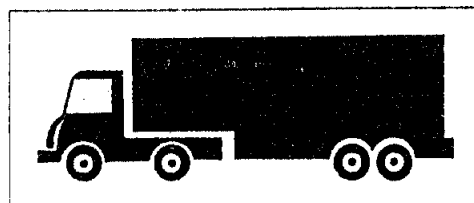
Kerkhof - Cimetière

Crematorium - Crématoire

Treinstation
Gare de chemin de ferAuto-slaaptrein
Train auto-couchette

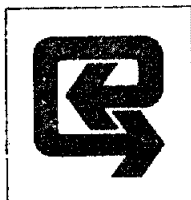
Busstation - Gare de bus

Wegstation - Gare routière

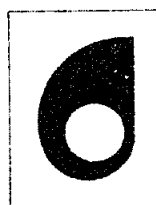
Post - Poste

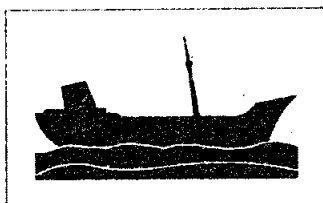
R.T.T.

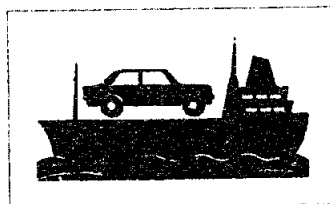
Douane

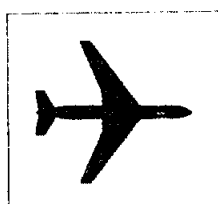
Radio - Televisie
Radio - Télévision

Haven - Port

Car-ferry

Vliegveld - Aérodrome

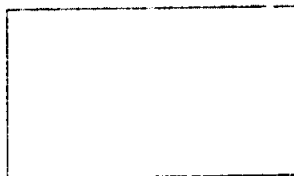
1b

Brussel-Bruxelles

Gent

Liège

etc...

Bedrijven en industrieparken - Entreprises et zonings industriels

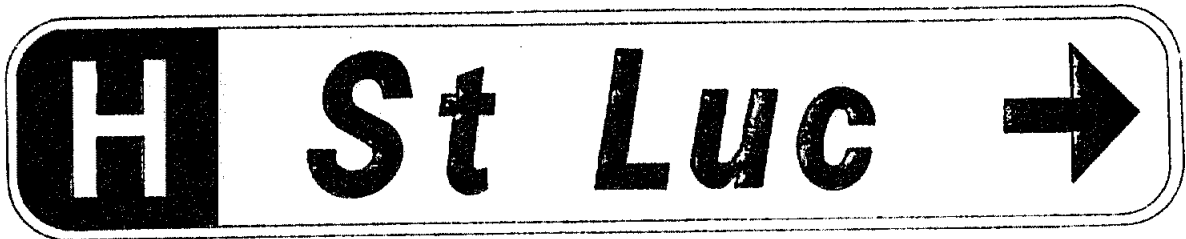
2

3

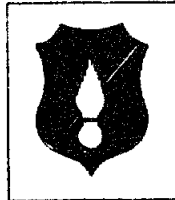
4

Ziikenhuis en kliniek
Hôpital et clinique

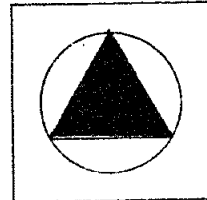
Politie - Police

Rijkswacht
Gendarmerie

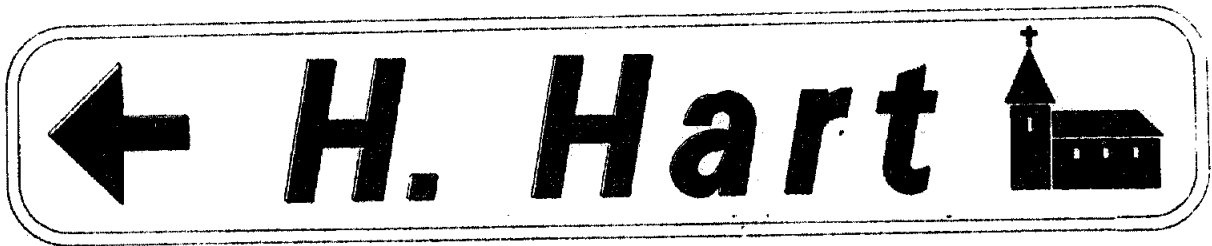

Brandweerkazernes
Pompiers

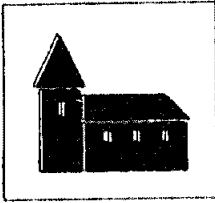

Civiele bescherming
Protection civile

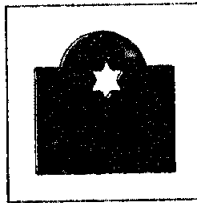
5a

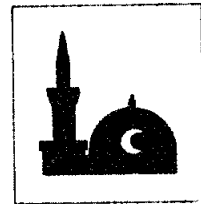
Kerk - Eglise

Tempel - Temple

Synagoog - Synagogue

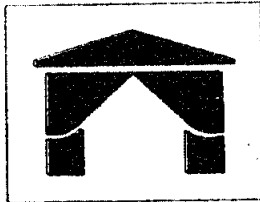
Moskee - Mosquée

5b

Vereniging voor vreemdelingenverkeer
Syndicat d'initiative

5c

Theater - Théâtre

Museum - Musée

5d

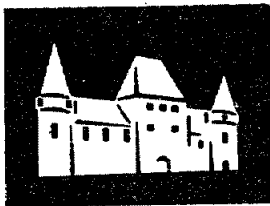
Sociaal en/of cultureel park
Parc social et/ou culturel

5e

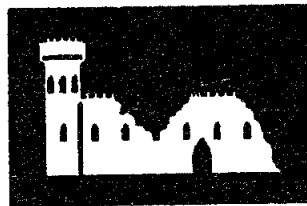

Pretpark - Parc d'attraction

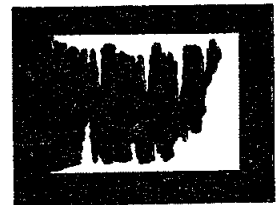
6

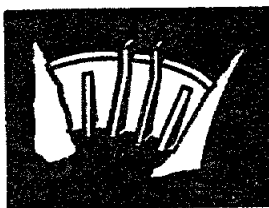
Kasteel - Château

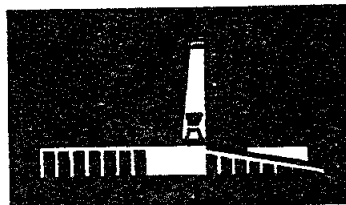
Ruïnes - Ruines

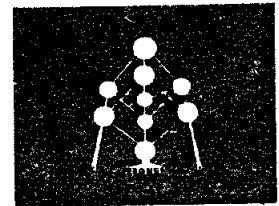
Grotten - Grottes

Stuwdam - Barrage

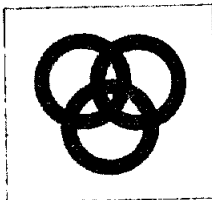
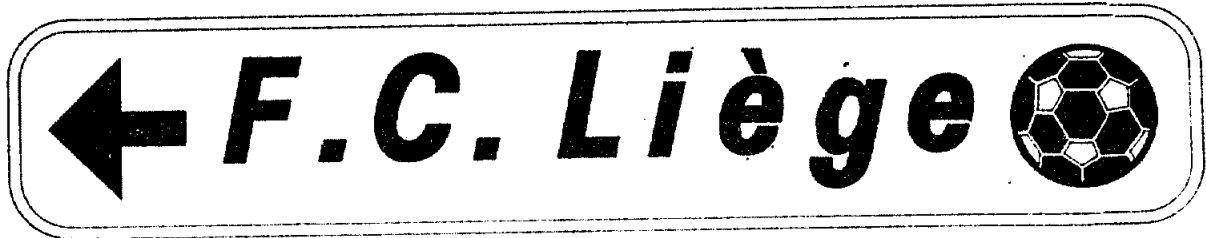
Hellend vlak - Plan incliné

Atomium

Telecommunicatie
Télécommunication

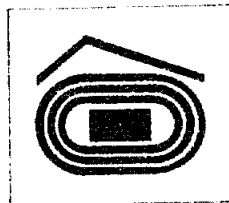
7a

Sportcentrum - Centre sportif

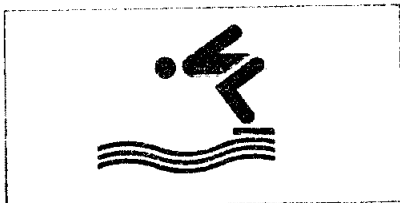
Stadion - Stade

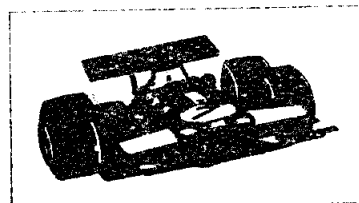
Sporthall - Hall de sports

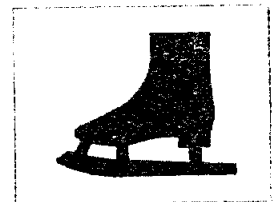
Tennis

Zwembad - Piscine

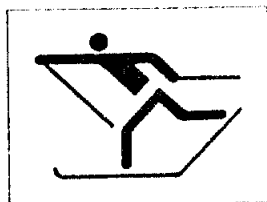

Automobielomloop - Circuit automobile

IJsschaatsbaan - Patinoire

7b

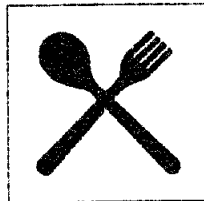

Skipiste - Piste de ski

Ba

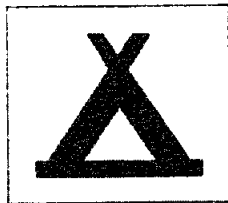
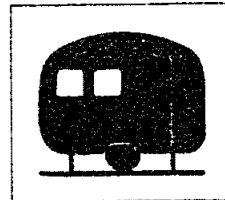
Hotel - Hôtel

Restaurant

Jeugdherberg
Auberge de jeunesse

Bb

Kampeerterein
CampingCaravanterrein
Caravanning

9

Parkings

Mij bekend om te worden gevoegd bij het ministerieel besluit van 25 november 1987.

De Minister van Openbare Werken,

L. OLIVIER

Vu pour être annexé à l'arrêté ministériel du 25 novembre 1987

Le Ministre des Travaux publics,

L. OLIVIER

MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID

N. 88 — 675

9 MAART 1988. — Koninklijk besluit waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 20 oktober 1987, gesloten in het Paritair Comité voor het vervoer, betreffende de betaling van het begin van een dertiende maand aan de werklieden en werksters tewerkgesteld in de verhuisondernemingen, meubelbewaring en hun aanverwante activiteiten (1)

BOUDEWIJN, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groot.

Gelet op de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, inzonderheid op artikel 28;

Gelet op het verzoek van het Paritair Comité voor het vervoer;

Op de voordracht van Onze Minister van Tewerkstelling en Arbeid,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. Algemeen verbindend wordt verklaard de als bijlage overgenomen collectieve arbeidsovereenkomst van 20 oktober 1987, gesloten in het Paritair Comité voor het vervoer, betreffende de

MINISTÈRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL

F. 88 — 675

9 MARS 1988. — Arrêté royal rendant obligatoire la convention collective de travail du 20 octobre 1987, conclue au sein de la Commission paritaire du transport, concernant le paiement du début d'un treizième mois aux ouvriers et ouvrières occupés dans les entreprises de déménagement, garde-meubles et leurs activités connexes (1)

BAUDOIN, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires, notamment l'article 28;

Vu la demande de la Commission paritaire du transport;

Sur la proposition de Notre Ministre de l'Emploi et du Travail,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Article 1er. Est rendue obligatoire la convention collective de travail du 20 octobre 1987, reprise en annexe, conclue au sein de la Commission paritaire du transport, concernant le paiement du

(1) Verwijzing naar het *Belgisch Staatsblad*:
Wet van 5 december 1968, *Belgisch Staatsblad* van 15 januari 1969.

(1) Référence au *Moniteur belge*:
Loi du 5 décembre 1968, *Moniteur belge* du 15 janvier 1969.